స్వాతంత్ర్యసిద్ధి

కోమలవిలాస్ పన్నెండవ నెంబరు గదిలో దిగి రెండురోజులనుండీ భోజనవసతి సరిగా కుదరలేదని అవస్థ పడుతున్న దంపతులకు ఆ ఉదయము టీ త్రాగుతుండగా అకస్మాత్తుగా బాల్య స్నేహితురాలైన యశోధర జ్ఞాపకము వచ్చింది.

“యశోధర ఇక్కడే ఉన్నదటండీ. మా నాన్నగారు చాలాసార్లు అన్నారు. ఆమె ఎడ్రసుకూడా నా డైరీలో ఉండే ఉంటుంది.” అని మాలతి తలదువ్వుకుంటూ తటాలున లేచి నిలువబడ్డది.

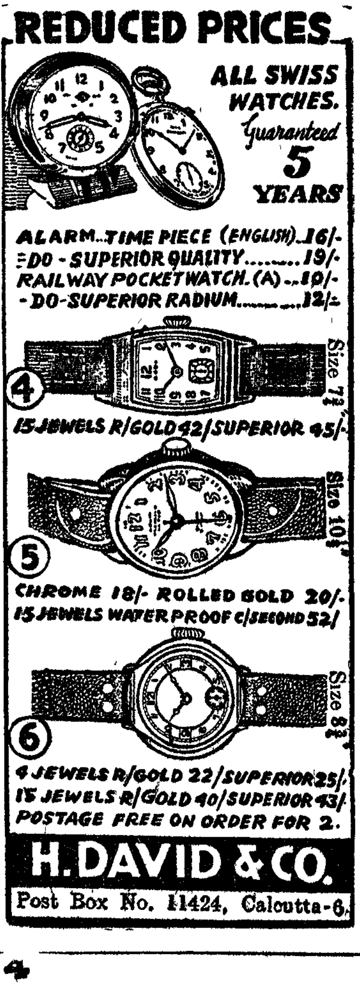

“యశోధరా? ఇక్కడేం చేస్తున్నది? అన్నట్లు ఆమె స్వాతంత్ర్యోపాసకురాలు కదూ! బాల్యములో ఎప్పుడూ వాదిస్తూ ఉండేది. చదువు పూర్తిచేసుకున్నదా?” అన్నాడు మాధవరావు.

“పాపము! చదువు పూర్తిచేసుకోలేక పోయింది. రెండేళ్ళక్రిందట కెప్టెను పి. వి. రావును పెళ్లిచేసుకున్నది. ఢిల్లీలోనే ఉంటున్నారని మానాన్నగారు వ్రాశారు” అంటూ దువ్వెన శుభ్రపరచింది.

“మనము మొన్నటినుండీ అర్ధాకలితో అవస్థ పడుతున్నాముకదా - ఇన్ని వివరాలు తెలిసికూడా మాట్లాడకుండా ఊరకున్నావేం? ఆడవాళ్ళకు సమయానికి ఏదీ జ్ఞాపకానికి రాదు” అంటూ మాధవరావు లేచి కోటువేసుకొని తయారు అయినాడు.

“ఆడవాళ్లకే సమయానికి జ్ఞాపకం వస్తుంది. ఆమాట నాచేత ఎందుకు అనిపించుకుంటారు? మనము వెళ్ళితే యశోధర చాలా సంతోషిస్తుంది - పదండి” గదికి తాళము వేసి ఇద్దరూ బయలుదేరినారు.

మాధవరావు మనసు త్రోవపొడుగునా మథనపడ్డది. యశోధర చిన్నప్పుడు పెళ్లి చేసుకోనని అందరితో చెప్పుతూ ఉండేది. వివాహము తన స్వాతంత్ర్యానికి భంగం కలిగిస్తుందని భయపడేది. పెళ్లి ఆమె ఇష్టముమీద జరిగిందో-లేదో నని అనుమానించాడు.

“మీరు పొరపడుతున్నారు. పెద్దపిల్లయిన తరువాత బలవంతముగా వివాహము ఎవరైనా చెయ్యగలుగుతారా? వరుడికి వయసు ఎక్కువని తల్లిదండ్రులు సందేహిస్తూఉంటే యశోధరే పట్టుపట్టింది. పెళ్లికాగానే అత్తవారింటికి వెళ్లింది. మళ్ళీ పుట్టింటికి యింతవరకూ వెళ్లలేదు” అన్నది మాలతి. ఆమెకు యశోధర అంటే ప్రాణము.

“మిమ్మలనందరినీ ఏడిపిస్తూ ఉండేది కదూ? మీరంతా మగవాళ్లకు బానిసలయిపోతున్నారనీ - అంతరాత్మను చంపుకున్నారనీ - అసహ్యించుకుంటూ ఉండేది కదూ? నాకు బాగా జ్ఞాపకము. ‘ఆడవాళ్లు నగలను చూసుకొని మురుస్తారుగాని, అవి దాస్యశృంఖలాలని తెలుసుకోరు. నగలు బానిసచిహ్నమని తెలుసుకున్ననాడే స్త్రీకి స్వాతంత్ర్యము వచ్చినదనుకోండి’ అని అంటూ ఉండేదికదూ?” అన్నాడు మాధవరావు.

“ఒక విధముగా ఆమాట నిజమేనేమో! వాటిమీద తన కెక్కువ అధికారము లేకపోయినా స్త్రీలు నగలను చూసుకొని మురుస్తూ జీవితాలను గడుపుతారు. అయినా యశోధర మంచి తెలివిగలది. ఆమె అన్యాయాలనూ అక్రమాలనూ ఏమాత్రముసహించే మనిషికాదు. ఒకసారి మా బావగారు మా అక్కయ్యను తీసుకొని వెళ్లాలని మావాళ్ళింటికి వచ్చారు. తాను ఊళ్ళో ఉండక పోయినా మా అక్కయ్య వాళ్లయింట్లో ఉండాలంటాడు. దానిని తీసుకొని తనతల్లి దగ్గర విడిచిపెట్టి తాను ఎక్కడికో వెళ్లుతానంటాడు. మా అమ్మ నాన్నగారూ వద్దంటారు - ఆయనకు తీసుకొని వెళ్లవలెనన్న పట్టుదల. ఇలా అందరూ సంఘర్షణ పడుతూఉండగా యశోధర వచ్చింది. సంగతంతా విని ‘మా అక్కయ్య బానిస కాదనీ - జడపదార్థము కాదనీ - జీవము గలదనీ - ఇచ్ఛగల జీవి అనీ - అంతరాత్మగల వ్యక్తి అనీ’ ఎన్నో విధాలుగా మాబావగారితో వాదించింది. అంతా విని మా అక్కయ్య రానన్నట్లయితే మాబావగారు వెళిపోతానన్నారు. అందరమూ అక్కయ్య ఏమంటుందో ననుకున్నాము. అది ప్రయాణానికి సిద్ధమై చెప్పులుకూడా వేసుకొని గడపదగ్గర నిలువబడ్డది. దానితో మా అక్కయ్య అంటే యశోధరకు అసహ్యము వేసింది. అవివేకి అని మా అక్కయ్యను అందరిముందర అంటూ ఉండేది యశోధర. ఎట్లాగయినా మగవాళ్లది *Dominate* చేసేతరహా అని మా యశోధర అభిప్రాయము. ఏమంటారు?” అన్నది మాలతి. నడుస్తూ నడుస్తూ ఇంత దీర్ఘ సంభాషణ చేసేసరికి మాలతికి ఆయాసము, ఒగర్పు వచ్చినవి.

“కాదని నోటితో చెప్పితే ఆట్టే బాగుండదు తే ... కాని ... చూశావా! నీకెంత ఆయాసము వచ్చిందో? ఇంకా అయిదు నిమిషాలయినా నడిస్తేగాని మనకు బస్సు దొరకదు. పది బారలయినా నునా

శ్రీమతి ఇల్లిందల సరస్వతీదేవి

యాసంగా నడవలేరుగాని పెద్దపెద్ద కబుర్లు చెప్తారు. ఈ కుసుమకోమలశరీరాలను జాగ్రత్తగా కాపాడే బాధ్యతమాత్రము మాది అవునా? త్వరగా నడు మరి. ఆ బస్సు కాస్తా వెళ్లిపోతుంది" - అనుకుంటూ ఇద్దరూబయలుదేరి రెండుబస్సులుమారి, అతి ప్రయాసతో యశోధర ఎడ్రసు కాగితము పట్టుకొని అడుగుతూ వెళ్లినారు.

ఉదయము పదకొండు గంటలయినది. నానా అవస్థలూపడి మాలతీ మాధవరావులు ఎట్లాగో యశోధరయింటిని తెలుసుకొని వెళ్లగలిగినారు.

యశోధర బాల్యస్నేహితులను చాలా ఆదరించింది. డ్రాయింగురూములో కూర్చుండబెట్టి టీ యిచ్చింది అందరూ సంభాషణలో పడ్డారు. అనేక విషయాలు - తాము వెనుక కలసికొన్నప్పటినుండీ నేటి వరకూ - యశోధర పెండ్లి ఆయన ఉద్యోగమూ - సంసారమూ అనేక ముఖాలుగా సంభాషణ నడచిపోయినది.

యశోధర వాళ్లిద్దరినీ టీ తీసుకొమ్మని బలవంతం చేసినది.

'నీవు కూడా తీసుకో. మమ్మల నిదరిని మాత్రమే తీసుకొమ్మంటే మేము తీసుకోము.' అన్నది మాలతి.

"అదేమిటి? మీరుకూడా తీసుకోవాలి" అన్నాడు మాధవరావు.

"నేను కాఫీ, టీ త్రాగటము యిక్కడికి వచ్చిన తరువాత మానివేశాను. పాలు అలవాటు చేసుకున్నాను. నామాటకేంగాని మీ రిద్దరూ తీసుకోండి" యశోధర వాళ్లను బలవంతం చేసింది.

'కాఫీకూడా మాన్పించగలిగాడూ!' అని మాధవరావు ఆశ్చర్యమునకు లోనైనాడు. యశోధర రుచులమీద కూడా అధికారము వహించిన ఆవ్యక్తిని చూడవలెనన్న కుతూహలము మాధవరావుకు ఇనుమడించ నారంభించినది.

యశోధర మాటలను ఆలకిస్తున్న మాలతి - వెనుకటి యశోధరఛాయలు ఏమైనా ఇప్పటి యశోధరలో కనబడుతాయేమోనని వెదకసాగినది.

ఇప్పటి యశోధరలో - ఇంకా ఏవి విషయాలలో వెనుకటి ఛాయలు ఉన్నాయోనని మాధవరావు పరిశోధనకు పూనుకున్నాడు.

అంతలో యశోధర తన యింటిని యావత్తూ వాళ్లిద్దరికీ చూపించింది. అప్పటికి పన్నెండుగంటలు దాటిపోయినవి. యశోధర తన స్నేహితులకు తగినఏర్పాట్లు చేసి భోజనానికి లేవమన్నది.

"నీవు కూడా మాతో భోజనము చేయవా?" అన్నది మాలతి.

"మీరు మాతో కలిసి భోజనము చేయకపోతే - మేము భోజనము చేయము" అన్నాడు మాధవరావు.

"మీరిద్దరూ మాకు అతిథులు. మీరు అట్లా పట్టు పట్టకూడదు. మీరిద్దరూ భోజనము చేయండి. ఆయన వచ్చేవరకూ నేను ఉంటాను. ఆయన ఒంటిగంటకు వస్తారు. ఒక్కరూ భోజనము చెయ్యలేరు తోడుగా ఒక మనిషి ఉంటే కాస్త నయము. పాపము పనిచేసి చేసి వస్తారా - భోజనము సరిగా చేయకపోతే ఆరోగ్యము చెడిపోతుంది. అందుకని మీరిద్దరూ ముందు భోజనము

"నేను కాఫీ, టీ త్రాగటము యిక్కడికి వచ్చినతరువాత మానివేశాను" అన్నది యశోధర.

1 తులము టిన్నులలో అన్నిచోట్ల దొరుకును.
శ్రీ అంబాళ్ అండు కంపెనీ,
తపాలు పెట్టె నెం. 3. మదరాసు.

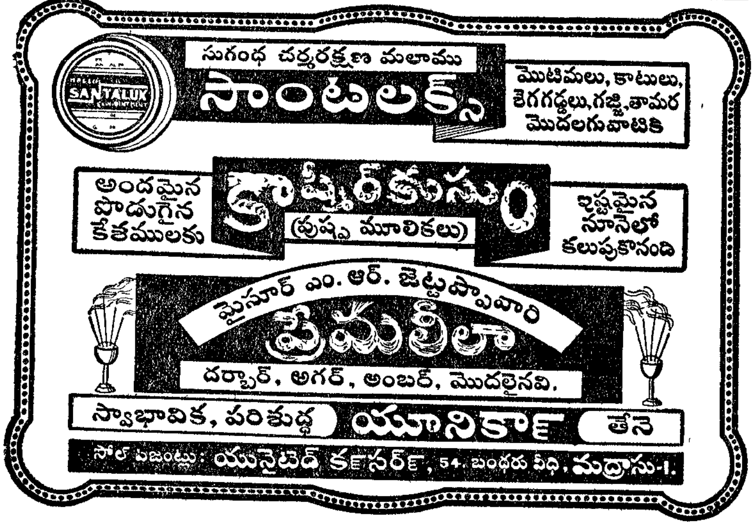

విజయవాడ బ్రాంచి: 16/46, నాగేశ్వరరావు పంతులురోడ్డు, సత్యనారాయణపురము,

చెయ్యండి" అని వాళ్లను ఒప్పించి భోజనము పెట్టించింది.

మాలతీ మాధవరావులు చెరి ఒక విధముగానూ ఆశ్చర్యపడిపోతున్నారు. మాధవరావు మరీను - మాలతివంక చూసి అప్పుడప్పుడు నవ్వటము మొదలుపెట్టాడు. ఆ నవ్వులో మాలతి పరాజయమే ప్రతిధ్వనించ సాగింది.

భోజనాలయినతరువాత యశోధర తమలపాకుల పళ్లెము తెచ్చి మాలతి చేతికి ఇస్తూంటేగా - మాలతి దృష్టి యశోధర చేతిపైన పడ్డది.

"ఇదేమిటే ఇటువంటి ఉంగరము పెట్టుకున్నావు? అంత మోటుగా చేయించుకున్నావేం?" అన్నది మాలతి వెంటనే.

"ఇదా? ఈ ఉంగరమూ—ఈ గాజులూ ఆయన సెలక్షను. అందుకని అవంటే నాకెంతో ఇష్టము. ఒక్కరోజయినా తియ్యను. తీస్తే ఆయనమనసు ఎక్కడ నొచ్చుకుంటారోనని నా భయము. నీకేమీ నచ్చలేదా ఈ ఉంగరము? మీ రిద్దరూ ఆయనను చూడలేదు కాబోలు. అయిదు నిమిషాలలో వస్తారు. సామాన్యముగా నేను ఆయన వచ్చేలోపల పనులన్నీ ముగించుకొని తీరికగా ఉంటాను. లేకపోతే మరచిపోతూ ఉంటాను" - ఈ ధోరణిలో యశోధర మాట్లాడుతూ ఉంటే 'ఆయన' అన్న ముక్కను మాలతి సహస్రముగా ఎంచింది.

యశోధర మాటలన్నీ విని "ఆయన వస్తే- మీరు మమ్మల్ని మరచిపోతారేమో! ఎట్లా? మేము వెళ్ళమా మరి?" అన్నాడు మాధవరావు.

"ఛాఛా! మిమ్మల్నిద్దరినీ మరచిపోవటమేమిటి? మీరిద్దరూ నన్ను హాస్యము చేయటానికని రాలేదు కద!" అన్నది యశోధర.

అంతలో 'జేసూ!' అంటూ నీలమేఘశ్యాముడైన ఆజానుబాహువు మిలిటరీ దుస్తులతో లోపలికి వస్తున్నాడు.

యశోధర చివాలున లేచి ఎదురు వెళ్ళింది. ఆమె వదనము చంద్రదర్శనమైన కలువవలె మాధవరావుకు కనబడ్డది. వెంటనే మాధవరావు కూర్చున్నచోట నుండి లేచి 'యశోధరకు సిద్ధించిన స్వాతంత్ర్యాన్ని కన్నులపండువుగా చూచావా?' అని మాలతి చెవిలో ఊదాడు.

మాలతీమాధవరావులు ఉన్నచోటికి తిరిగి యశోధర వచ్చేసరికి అయిదు గంటలు కొట్టారు. ★